

СХВАЛЕНО

педагогічною радою Старомізунської
загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів
імені Василя Верховинця,
протокол № 09 від 22.06.2018 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом № 163 від 22.06.2018 року

Директор школи

_____ О. В.Сова

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Старомізунської загальноосвітньої школи
І-ІІІ ступенів імені Василя Верховинця
Долинської районної ради
Івано-Франківської області
на 2018-2019 навчальний рік

Загальні положення освітньої програми

Освітня програма Старомізузької загальноосвітньої школи I-III ступенів імені Василя Верховинця Долинської районної ради Івано-Франківської області (далі – *Освітня програма*) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» ст.ст.26,33, Закону України «Про загальну середню освіту» ст. 15, постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», постанова Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», наказів Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 407 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня», № 405 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», № 406 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», № 408 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Мета освітньої програми окреслити підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів **для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової, базової та повної загальної середньої освіти** (далі — *Державний стандарт*).

Освітня програма визначає зміст та організацію навчального процесу, забезпечення умов для інтелектуального, соціального, морального, фізичного розвитку і саморозвитку кожного учня, що реалізуються через оновлення змісту навчальних програм, методики проведення уроку, форм організації освітнього процесу. Школа активно використовує педагогіку партнерства (співробітництва), що ґрунтується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Тому зусилля педагогів направлені на подолання інертності мислення, перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень.

Відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» педагогічний колектив Старомізузької загальноосвітньої школи I-III ступенів імені Василя Верховинця прагне створити школу, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, а й вміння застосовувати їх у житті, оскільки навчальний заклад є:

- **школою творчості та креативу для вчителів;**
- **школою задоволення та порозуміння для батьків;**
- **школою радості і знань для дітей.**

Освітня програма навчального закладу визначає:

- вимоги до осіб, які розпочинають навчання за програмою початкова освіта, базова середня освіта, повна середня освіта;
- загальний обсяг навчального навантаження, який визначає загальний обсяг навчального навантаження за кожним рівнем здобуття освіти, орієнтовну тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічну послідовності їх вивчення, що подані в навчальних планах (далі – таблиці);
- очікувані результати навчання та компетентності учнів, подані в рамках навчальних програм відповідно до Державних стандартів;

- навчальні програми предметів, що вивчаються за інваріантним і варіативним складниками; навчальні предмети вибрані учнями на підсилення вивчення предметів, які мають гриф Міністерством освіти і науки України»;
- форми організації освітнього процесу;
- системи внутрішнього забезпечення якості освіти, проведення поточного та підсумкового оцінювання;
- кадрове забезпечення, навчально-методичне, навчально-технічне, соціально-психологічне середовище закладу освіти, створення умов для підвищення фахового рівня педагогічних працівників.

Освітня програма навчального закладу спрямована на:

- поєднання стабільного змісту освіти і варіативності вибору навчальних дисциплін, наявності різних програм та альтернативних підручників з кожного предмету;
- диференційованого та індивідуального навчання на всіх ступенях вільного застосування вчителями різних методик, навчання та виховання;
- розширення повноважень вчителів, учнів, батьків в управлінні школою, вирішенні методичних, педагогічних, фінансових питань, завдань розвитку матеріальної бази;
- утвердження в школі атмосфери гуманізму, поваги до особистості вчителя і учня;
- формуванню у підростаючого покоління патріотизму, потреби турбуватись про майбутнє Батьківщини, національної самосвідомості;
- суверенності: школа є самостійним, національним державно-громадським інститутом освіти, виховання і педагогічної діяльності. Це проявляється в практичній можливості розробки концепції системи, змісту, структури освіти і виховання, навчального плану, програм та посібників, у вільному вирішенні всіх кадрових та інших питань управління школою матеріального та фінансового забезпечення;
- єдності та взаємозв'язку школи з усіма сферами життя народу, його культурою, інтеграції всіх ціннісних виховних сил суспільства.

Освітня програма навчального закладу спрямована на виконання:

- Конституції України;
- Законів України:
«Про освіту»; «Про загальну середню освіту»; «Про охорону дитинства»;
- Національної доктрини розвитку освіти;
- Національної Програми «Діти України»;
- Державних стандартів початкової, базової і повної загальної середньої освіти;
- Конвенції ООН «Про права дитини»;

Освітня програма навчального закладу спрямована на реалізацію:

- сучасної державної політики в освітянській галузі на основі державно-громадської взаємодії з урахуванням сучасних тенденцій розвитку освіти та потреб учасників навчально-виховного процесу;
- нормативно-правових актів щодо розвитку освітньої галузі;

Освітня програма навчального закладу спрямована на забезпечення:

- належних умов для розвитку доступної та якісної системи освіти школи;

- умов рівного доступу до освіти;
- гуманних відносин в освітньому закладі;
- сприятливих умов для підтримки та розвитку обдарованих учнів;
- належних умов для соціально-психологічного захисту учасників навчально-виховного процесу;
- необхідної матеріально-технічної бази;
- стабільного функціонування навчального закладу;
- розвитку мережі навчального закладу з урахуванням потреб споживачів, суспільних запитів і державних вимог;
- суттєвого зростання якості освіти;
- наукового підходу до виховання та соціалізації дітей і підлітків.

Особливості освітнього процесу Старомізунської загальноосвітньої школи I-III ступенів імені Василя Верховинця

Особливість школи полягає у вивченні основних навчальних предметів з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій, оскільки впродовж десяти років старша школа вивчала поглиблено інформатику, а всі вчителі пройшли курси з використання ІКТ. Така методика навчання має низку переваг над стандартною методикою, про що свідчать результати зацікавленості учнів та участі учнів і вчителів школи в олімпіадах, конкурсах та освітніх проектах різних рівнів.

Вчителями та учнями школи розробляються та використовуються створені програмні продукти, які широко використовуються під час вивчення різноманітних шкільних курсів: математики, фізики, української мови та літератури, географії, біології та іноземної мови та у позакласній роботі з учнями.

Основним завданням педагогічного навчання в школі є реорганізація освітньої діяльності школи із засвоєння змісту навчальних предметів на формування здатності до практичного застосування набутих знань.

Вивчення усіх навчальних предметів базується на принципах особистісно орієнтованого навчання.

Основою методичної компетенції вчителів є досконале володіння методами проведення уроків, різноманітними формами роботи, методичними прийомами, уміння конструювати уроки класичних типів – набуття нових знань, формування умінь і навичок, узагальнення і систематизації, контролю знань, комбінованого, а також нетрадиційних уроків, що ефективно формують здатність до нестандартного мислення, творчості, підвищують інтерес до предмету, активізують навчальну діяльність.

В школі створено можливість для систематичного використання сучасних мультимедійних засобів навчання, комп'ютерної, проекційної техніки, педагогічних програмних засобів.

Це забезпечує можливість для досягнення навчальної діяльності – інтелектуально-творчого, морального, національно-культурного, естетичного збагачення, розвиток та закріплення на цій основі індивідуальних якостей шляхом засвоєння навчального матеріалу, вироблення умінь навчальної, трудової, організаційної, художньо-естетичної діяльності.

Мережа школи на 2018-2019 навчальний рік:

Клас	Кількість класів	Поглиблено 8-9 класи Профіль 10-11 класи	Кількість учнів в класі
1	1-А		17
	1-Б		16

2	1		20
3	3-А		16
	3-Б		17
4	4-А		18
	4-Б		17
1-4	7		121
5	5-А		21
	5-Б		20
6	6		23
7	7-А		16
	7-Б		16
8	8-А		16
	8-Б		16
9	9-А	математика	16
	9-Б	українська мова	16
5-9	9		160
10	1		16
11	1	універсальний профіль	11
10-11	2		27
1-11	18		308

У відповідності до чинного законодавства заклад загальної середньої освіти здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

- I ступінь - початкова загальна освіта;
- II ступінь - основна загальна освіта;
- III ступінь - середня (повна) загальна освіта.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про освіту».

Реалізація процесу навчання в школі здійснюється в ході 5-денного робочого тижня на уроках тривалістю в 1-х класах - 35 хвилин, в 2-4 класах - 40 хвилин, в 5-11 – 45 хвилин.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" та від 21 лютого 2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової

освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Мовою навчання Старомізунської загальноосвітньої школи I-III ступенів імені Василя Верховинця є українська.

Вимоги до осіб, які розпочинають навчання за програмою початкова освіта, базова середня освіта, повна середня освіта

Початкова освіта здобувається, як правило, з 6 років. Вимогою до дитини, яку зараховують у перший клас початкової школи, є здобування дитиною дошкільної освіти у старшій дошкільній групі з короткотривалим перебуванням у школі або виховання у старшій дошкільній групі закладу дошкільної освіти. Період життя дитини від п'яти до шести років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Основна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Повна загальна середня освіта розпочинається після здобуття базової загальної середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію з 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття III ступеня (повної) середньої освіти цього ж навчального року. III ступінь загальної середньої освіти здійснюється для учнів 10-11 класів.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за індивідуальною чи інклюзивною формою відповідно до чинного законодавства.

Робочий навчальний план на 2018-2019 навчальний рік та його обґрунтування

При формуванні робочого навчального плану враховано вимоги Закону України «Про освіту» від 5.09.2017р № 2145-VIII, постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти», а також типовими освітніми програмами, розробленими на їх основі та затвердженими наказами МОН від 20.04.2018 № 405, від 20.04.2018 № 406, від 20.04.2018 № 407, від 20.04.2018 № 408.

Навчальний план на 2018/2019 н.р. складений відповідно:

- для 1 класу – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти I ступеня, затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 407 (Додаток 1);
- для 2 - 4 класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти I ступеня, затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 407 (Додаток 2);
- для 5 - 9 класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта), затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 405 (Додаток 3);
- для 10 класу – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 року №408 (Додаток 2);
- для 11 класу – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта), затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 406 (Додаток 4)

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Клас	Навчальне навантаження, годин на навчальний рік	Загальний обсяг навчального навантаження, годин на навчальний рік	Де визначено
1	805	3500	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко
2	875		Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти I ступеня
3	910		
4	910		
5	1050	5845	Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня
6	1155		
7	1172,5		
8	1207,5		
9	1260		
10	1330	2660	Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня за Держстандартом 2011 року
11	1330		Типова освітня програма закладів III ступеня за Держстандартом 2004 року

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 2695 годин/навчальний рік: для 2-х класів – 875

годин/навчальний рік, для 3-х класів – 910 годин/навчальний рік, для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів повної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

Робочий навчальний план
початкової школи з навчанням українською мовою
на 2018-2019 навчальний рік
(відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти
I ступеня, затвердженої наказом МОН України
від 20.04.2018 року №407)

Освітню програму для 1 класів розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, Типової освітньої програми для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 21.03.2018 № 268 (розробленої під керівництвом Савченко О. Я.)

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		1-А	1-Б
Інваріантний складник			
Мовно-літературна	Українська мова	7	7
	Іноземна мова (англійська)	2	2
Іншомовна			
Математична	Математика	4	4
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	3	3
Технологічна	Трудове навчання	1	1
Інформатична	Інформатика	-	-
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізкультурна	Фізична культура*	3	3
Усього		19+3	19+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1
Варіативна складова			
Курси за вибором і спецкурси		-	-
Факультативи		-	-

Індивідуальні заняття	1	1
1. Індивідуальні заняття з української мови «Навчання грамоти»	1	1
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня	20 / 700	20 / 700
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	23 / 805	23 / 805

Освітню програму для перших класів побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі. У навчальних програмах з усіх предметів і курсів передбачено 20% резервного часу, який вчитель може використовувати на свій розсуд (на засвоєння навчального матеріалу, піти з учнями на екскурсію, в музей тощо). Наприкінці кожної чверті – корекційно-рефлексійний тиждень для подолання розбіжностей учнів, адже всі вони навчаються згідно зі своїми темпом та особливостями.

Відповідно до мов навчання у системі загальної середньої освіти школа І ступеня працює за навчальними планами класів з українською мовою навчання. Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової.

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		2	3-А	3-Б	4-А	4-Б
Інваріантна складова						
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	7	7	7	7	7
	Іноземна мова (англійська)	2	2	2	2	2
Математика	Математика	4	4	4	4	4
Природознавство	Природознавство	2	2	2	2	2
Суспільствознавство	Я у світі	-	1	1	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	1	1

Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1
	Фізична культура*	3	3	3	3	3
Усього		20+3	21+3	21+3	21+3	21+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2	2	2	2	2
Варіативна складова						
Курси за вибором і спецкурси		1	1	1	1	1
1. «Основи християнської етики»		1	1	1	1	1
Факультативи		-	-	-	-	-
Індивідуальні заняття		1	1	1	1	1
2. Індивідуальні заняття з української мови		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
3. Індивідуальні заняття з математики		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		22	23	23	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		25	26	26	26	26

Освітня галузь «Мови і літератури» з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через окремі предмети «Українська мова (мова і літературне читання)», «Іноземна мова».

Освітні галузі «Математика», «Природознавство» реалізуються через однойменні окремі предмети, відповідно, - «Математика», «Природознавство».

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується предметом «Я у світі» (3-4 класи).

Освітня галузь «Технології» реалізується через окремі предмети «Трудове навчання» та «Інформатика».

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується окремими предметами «Основи здоров'я», «Фізична культура» і «Ритміка».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується окремими предметами «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

Для забезпечення загальноосвітнього розвитку учнів, їхньої загальної мовленнєвої культури, для збереження високого рівня мовного спілкування молодших школярів у варіативну частину робочого навчального плану введено індивідуальні заняття з української мови: по 0,5 години у 2-4-х класах і 1 годину в 1-их класах.

З урахуванням сучасних пріоритетних завдань початкової школи – всебічного формування особистості з метою кращого оволодіння математичних знань, розвитку логічного мислення, формування математичних умінь і навичок введено індивідуальні заняття з математики 0,5 години у 2-4 их класах.

Спецкурс «Основи християнської етики» вводиться в навчальний план початкової школи з метою впровадження духовно-моральних цінностей у навчально-виховний процес: по 1 годині в 1-4 класах (за програмою, рекомендованою МОН: Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. «Основи християнської етики» 1-11 кл. – Львів: Свічадо. (Лист МОН від 16.07.2015 № 1/11-10027) http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47781/).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

школи першого ступеня

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Ключові компетентності

- Спілкування державною мовою
- Спілкування іноземною мовою
- Математична компетентність
- Основні компетентності у природничих науках і технологіях
- Інформаційно-цифрова компетентність
- Уміння вчитися впродовж життя
- Ініціативність і підприємливість
- Соціальна і громадянська компетентності
- Обізнаність і самовираження у сфері культури
- Екологічна грамотність і здорове життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального середовища; окремі предмети, проекти, предмети за вибором; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства.
Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 2 класі підлягають вербальному оцінюванню, у 3-4 – формульованню та підсумковому (бальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування проводитимуться моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Робочий навчальний план для другого ступеня навчання на 2018-2019 навчальний рік

(складено відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 року №405)
(5-8 класи додаток 1; 9 клас – поглиблене вивчення, додаток 8)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах								
		5-А	5-Б	6	7-А	7-Б	8-А	8-Б	9-А	9-Б
Інваріантна складова										
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	3,5	2,5	2,5	2	2	2	2+2
	Українська література	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Іноземна (англійська) мова	3	3	3	3	3	3	3	2	2+1
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України *	1	1	1	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія	-	-	1	1	1	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	-	-	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	-	-	-	-
	Мистецтво		-	-	-	-	1	1	1	1
Математика	Математика	4	4	4	-	-	-	-	-	-
	Алгебра		-	-	2	2	2	2	2+3	2

	Геометрія		-	-	2	2	2	2	2+1	2
Природо- знавство	Природознавство	2	2	-	-	-	-	-	-	-
	Біологія	-	-	2	2	2	2	2	2	2
	Географія	-	-	2	2	2	2	2	1,5	1,5
	Фізика	-	-	-	2	2	2	2	3	3
	Хімія	-	-	-	1,5	1,5	2	2	2	2
Технології	Трудове навчання	2	2	2	1	1	1	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	1	1	2	2	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів		-	-	-	-	-	-	-	3	3
Разом		23,5 +3	23,5 +3	26,5 +3	28+ 3	28+ 3	28,5 +3	28,5 +3	33+ 3	32+ 3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3,5	3,5	3,5	2,5	2,5	3	3	-	1
Варіативна складова										
Курси за вибором та спецкурси		2	2	2	-	-	-	-	-	-
1. «Основи християнської етики»		1	1	1					-	
2. «Українознавство»		1	1	1	-	-				
Факультативи					1	1	1	1	-	
1. «Основи християнської етики»					0,5	0,5	1	1		
2. «Українознавство»					0,5	0,5				
3. «Історія України»										1
Індивідуальні заняття та консультації		1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	2	2	-	-
1. Математика		0,5	0,5		0,5	0,5				
2. Українська мова					0,5	0,5	0,5	0,5		
3. Іноземна мова				1			0,5	0,5		
4. Інформаційні технології		1	1	0,5	0,5	0,5	1	1		
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		28	28	31	32	32	33	33	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)		27+ 3	27+ 3	30+ 3	30,5 +3	30,5 +3	31,5 +3	31,5 +3	33+ 3	33+ 3

Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову. З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план для 5-9 класів містить усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів цієї Типової освітньої програми.

Навчальний план основної загальної середньої школи укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво

- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Навчальний план школи II ступеня передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову, що є шкільним компонентом і задовольняє освітні потреби учнів та їх батьків. На цьому рівні окремі навчальні предмети вивчаються на поглибленому (до профільному) рівні: учні 9-их класів вивчають поглиблено: 9-А клас – математику, 9-Б клас – українську мову (за програмами поглибленого вивчення цих предметів – таблиця №8 до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня).

Реалізація змісту предметів «Трудове навчання», «Технології» та «Фізична культура» здійснюється на основі принципу варіативності. При плануванні навчального матеріалу варіативних модулів були враховані матеріально-технічне, кадрове забезпечення навчального процесу, інтереси та віково-статеві особливості учнів. Вивчення варіативних модулів відбувається за окремо розробленими програмами. Варіативні модулі з фізичної культури реалізуються за програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України.

Структура навчального плану 5-9-х класів школи дозволяє не лише підготувати учнів до навчання на наступному ступені школи, а й сформувати навички самостійної навчальної діяльності, стимулювати інтерес до знань, розвивати і розширювати загальну культуру учня, пізнавальну активність.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

Зміст варіативної складової **школи II ступеня навчання** розроблено з урахуванням інтересів та нахилів учнів, а також з метою забезпечення безперервної освіти.

За рахунок варіативної складової в 5-9 класах школи:

- розвивається система індивідуальної роботи з обдарованими учнями;
- створюються умови для розширення і поглиблення знань з математики, інформаційних технологій, іноземної мови, українознавства;
- розвивається пізнавальна активність учнів, розширюється кругозір, творче самовираження.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової;
- запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють світоглядне спрямування;
- індивідуальні заняття та консультації.

Особлива увага приділяється вивченню учнями рідної та іноземних мов, математики, оволодінню комп'ютерною грамотністю. З метою поглиблення пізнавального інтересу учнів до історії рідного краю, піднесення духовно-моральних цінностей учнів, цілісного вивчення навколишнього світу вводяться **факультативні курси та спецкурси**:

- у 7-их класах вводиться факультатив «Українознавство» (по 0,5 годин тижневих відповідно) та спецкурси в 5-6 класах (по 1 годині тижневій відповідно) (Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Українознавство» 5-11 класи, автор П.П. Кононенко, схвалена МОНУ (протокол №1 від 26.03.2014 року);
- спецкурс «Основи християнської етики» в 5-6-их класах спецкурс по 1 годині на тиждень, у 7-8 класах – факультативи по 0,5 години на тиждень відповідно (за програмою, рекомендованою МОН: Програми для загальноосвітніх

навчальних закладів. «Основи християнської етики» 1-11 кл. – Львів: Свічадо.
(Лист МОН від 16.07.15 № 1/11-10027)
http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47781/);

- факультатив «Історія Прикарпаття. Програма варіативного курсу. 9 (11) клас», схвалена для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (протокол №3 від 07.06.2013 року), лист Державної наукової установи «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» Міністерства освіти і науки України від 22.07.2013 року №14.1/12-Г-360; введено у 9 класі (1 година тижнева).

та індивідуальні заняття для поглибленого вивчення предметів інваріантної складової навчального плану:

- індивідуальні заняття з математики в 5-их класах і 7-их класах по 0,5 години тижневих;
- індивідуальні заняття з української мови в 7-8 класах по 0,5 години тижневих;
- індивідуальні заняття з іноземної мови в 6 і 8-их класах (1 і 0,5 години тижневих відповідно);
- індивідуальні заняття з інформаційних технологій у 5-их і 8-их класах по 1 та в 6-7 класах по 0,5 тижневій годині (на прохання тих учнів, які не мають вдома можливості вдосконалювати навички з інформаційними технологіями).

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

У класах з поглибленим вивченням математики і української мови (9-і класи) навчальне навантаження не перевищує санітарно-гігієнічних норм.

Для недопущення перевантаження учнів враховується їх навчання в закладах освіти іншого типу - художніх, музичних, спортивних школах тощо.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей учнів середньої школи крім уроку здійснюватиметься у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей. Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує також навчально-практичне заняття та заняття практикуму.

Підсумковим оцінюванням навчальних досягнень учнів буде семестрове і річне оцінювання та державна підсумкова атестація в 9 класі.

Форми організації освітнього процесу в основній школі.

Основними формами організації освітнього процесу в основній школі є різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, навчально-практичні заняття,

практикуми, тощо.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Робочий навчальний план для III ступеня навчання на 2018-2019 навчальний рік

Робочий навчальний план для 10 класу (складений відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 року №408)

Предмети	Кількість годин на тиждень у 10 класі
Базові предмети	31,5
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Іноземна мова ²	2+1
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	1
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+1
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика і астрономія	3
Хімія	1,5
Фізична культура	3
Захист Вітчизни	1,5+0,5

Вибірково-обов'язкові предмети	3
Інформатика, Технології, Мистецтво	1,5 - 1,5
Додаткові години¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8-2,5=5,5
Факультативи	3
1. «Українознавство»	1
2. «Література рідного краю»	1
3. «Світ поезії»	1
Індивідуальні заняття та консультації	2,5
1. Математика	0,5
2. Іноземна мова	0,5
3. Українська мова	0,5
4. Хімія	0,5
5. «Ділова українська мова»	0,5
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38

Робочий навчальний план для 11 класу (складений за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта), затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 406 (Додаток 4))

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у 11 класі Універсальний профіль
Інваріантна складова	
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	2
Іноземна мова (англійська)	3,5
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта:	
○ економіка	1
○ людина і світ	0,5
Художня культура	0,5
Алгебра	3
Геометрія	2
Біологія	1,5
Географія	-
Фізика	3
Астрономія	0,5
Хімія	2
Екологія	0,5
Технології	1

Інформатика	2
Фізична культура*	2
Захист Вітчизни	1,5+0,5
Разом	31,5+2
Додатковий час на поглиблене вивчення предметів, введення курсів за вибором, факультативи	5-0,5=4,5
Варіативна складова	
Факультативи	1
1. «Ділова українська мова»	1
Індивідуальні заняття та консультації	3,5
1. Українська мова	1
2. Математика	1
3. Іноземна мова	0,5
4. Хімія	0,5
5. Історія України	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38

Робочий навчальний план для 10 класу складено за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, розробленою на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Робочий навчальний план містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів.

В навчальному плані 10 класу до базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни». В таблиці зазначено мінімальну кількість тижневих годин на вивчення базових предметів, що має забезпечити досягнення рівня очікуваних результатів навчання учнів згідно з державними вимогами Державного стандарту.

Враховуючи освітні потреби учнів, кадрове забезпечення та матеріально-технічну базу, заклад прийняв рішення про збільшення кількості тижневих годин на вивчення математики в 10 класі (на 1 годину), англійської мови (на 1 годину) та захисту Вітчизни (на 0,5 години) тижневих.

У навчальному плані зазначено кількість тижневих годин на вивчення базових предметів для досягнення рівня очікуваних результатів навчання учнів згідно з державними вимогами Державного стандарту.

За модульним принципом буде реалізовано зміст базових предметів «**Фізика і астрономія**», «**Біологія та екологія**». Розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії, біології та екології здійснюється відповідно до навчальних програм.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку обрано два предмети – **Інформатику та Мистецтво.**

Освітня програма школи та її статут передбачають навчання в 11 класі за універсальним профілем, де основні предмети вивчаються на академічному рівні (вивчення математики, української мови і літератури, зарубіжної літератури, фізики, хімії, інформатики). Враховуючи освітні потреби учнів, кадрове забезпечення та матеріально-технічну базу, заклад прийняв рішення про збільшення кількості тижневих годин на вивчення англійської мови (на 0,5 години) та захисту Вітчизни (на 0,5 години) тижневих. Навчальний курс «Захист Вітчизни» та основі регіональної програми збільшено на 0,5 годин тижневих за рахунок варіативної складової навчального плану для 10-11 класів (140 навчальних годин, з яких 18–30 годин відводиться на проведення навчально-польових занять (зборів)).

Варіативна складова навчального плану передбачає реалізацію освітніх галузей Типового навчального плану, забезпечує підвищення та поглиблення вивчення профільних предметів, окремих розділів, сприяє свідомій орієнтації старшокласників, психологічній і практичній підготовці до здобуття обраної професії. Години варіативної складової навчального плану старшої школи використано на:

- 1) збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової;
- 2) упровадження курсів за вибором;
- 3) факультативи, індивідуальні заняття для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання.

Для розвитку творчих здібностей учнів, підготовки обдарованих дітей до олімпіад, забезпечення їх інтелектуального розвитку, передусім розвитку логічного мислення і просторової уяви, алгоритмічної, графічної культури, пам'яті, уваги, інтуїції, враховуючи бажання батьків та учнів, з метою якісної підготовки учнів 10- х та 11 класів до складання зовнішнього незалежного оцінювання у варіативній складовій робочих навчальних планів 10-х та 11 класів введено індивідуальні заняття:

- з математики по 1 та 0,5 години на тиждень відповідно в 11 та 10 класах;
- з іноземної мови – по 0,5 години тижневих в 10 та 11 класах;
- з української мови – по 0,5 години та 1 годину тижневих в 10 та 11 класах відповідно;
- з історії України – 0,5 години в 11 класі;
- з хімії – по 0,5 години тижневих у 10 та 11 класах.

Доповнюють інваріантну складову навчального плану і сприяють духовно-моральному вихованню, формують загальнолюдські моральні цінності, культурну спільність людей, толерантність у взаєминах між людьми факультативи:

- «Українознавство» – 1 година тижнева в 10-у класі (Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Українознавство» 5-11 класи, автор П.П. Кононенко, схвалена МОНу (протокол №1 від 26.03.2014 року);
- «Ділова українська мова» (програма факультативу для 10(11) класу, рекомендована листом Міністерства освіти і науки України від 09.02.2006 №1/11-608, укладач Олена Оперун, К., «Дивослово», 2007 рік) – 1 година в 11 класі;
- «Світ поезії» (авторська програма В.І. Цимбалюк, за редакцією К.В. Тарань-Ткачук) – 1 година тижнева в 11 класі;
- «Література рідного краю» (авторська програма Сиви-Тюшко О.В., схвалена на науково-методичній раді Івано-Франківського ОППО і рекомендована до апробації, протокол №5 від 20.12.2011 року) – 1 година тижнева в 10 класі.

У школі III ступеня формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (урок-«суд», урок-дискусійна група, урок з навчанням одних учнів іншими), інтегрований урок, проблемний урок, відеоурок, прес-конференція, ділова гра

тощо. Також можна проводити на лекції, конференції, екскурсії, навчально-практичні заняття тощо.

Предмети, на вивчення яких передбачено по 0,5 (1,5, 2,5 чи 3,5 години) будуть вивчатися протягом одного семестру: або першого або другого згідно розкладу. Наприклад, 1/-, 2/1, 2/3 – відповідно першого/другого семестрів згідно розкладу навчальних занять.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу школи за 5-денним навчальними тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти II і III ступенів навчання

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іноземних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземною мовою	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іноземні тексти.</p>

3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p>

		<p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів. Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються

- при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p>

Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Реалізація змісту предметів «Трудове навчання», «Технології» та «Фізична культура» здійснюється на основі принципу варіативності. При плануванні навчального матеріалу варіативних модулів були враховані матеріально-технічне, кадрове забезпечення навчального процесу, інтереси та віково-статеві особливості учнів. Вивчення варіативних модулів відбувається за окремо розробленими програмами. Варіативні модулі з фізичної культури реалізуються за програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України.

МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА СТАРОМІЗУНСЬКОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТУПНІВ ІМЕНІ ВАСИЛЯ ВЕРХОВИНЦЯ

Випускник Нової української школи і Старомізунської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів імені Василя Верховинця зокрема – це особистість, патріот та інноватор.

- Цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- Патріот з активною життєвою позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення;
- Інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

Освічені українці, усебічно розвинені, відповідальні громадяни і патріоти, здатні до інновацій – ось загальна формула, до якої прагне школа і наша не є винятком.

Випускнику школи недостатньо дати лише знання. Ще необхідно навчитися користуватися ними. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними установками учня, формують його життєві компетентності, необхідні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці.

Ключові компетентності – це ті якості, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити життєвий успіх молоді у суспільстві знань.

До ключових компетентностей, визначених Новою школою і педагогічною радою школи належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечно та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набуватимуть послідовно, поступово під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- уміння читати і розуміти прочитане;
- уміння висловлювати думку усно і письмово;
- критичне мислення;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- ініціативність;
- творчість;
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;
- уміння конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект;
- здатність до співпраці в команді.

Основою такої моделі є Концепція Нової української школи.

Кадрове забезпечення освітнього процесу

Основним завданням освітнього процесу в закладі освіти є реорганізація освітньої діяльності школи із засвоєння змісту навчальних предметів на формування здатності до практичного застосування набутих знань. Вивчення усіх навчальних предметів базується

на принципах особистісно орієнтованого навчання.

Основою методичної компетенції вчителя є досконале володіння методами проведення уроків, різноманітними формами роботи, методичними прийомами, уміння конструювати уроки класичних типів – набуття нових знань, формування умінь і навичок, узагальнення і систематизації, контролю знань, комбінованого, а також нестандартних уроків, що ефективно формують здатність до нестандартного мислення, творчості, підвищують інтерес до предмету, активізують навчальну діяльність.

В школі створено можливість для систематичного використання сучасних мультимедійних засобів навчання, комп'ютерної, проєкційної техніки, педагогічних програмних засобів.

Усе це забезпечує можливість для досягнення освітнього процесу – інтелектуально-творчого, морального, національно-культурного, естетичного збагачення, розвиток та закріплення на цій основі індивідуальних якостей шляхом засвоєння навчального матеріалу, вироблення умінь навчальної, трудової, організаційної, художньо-естетичної діяльності.

Всього освітній проце в навчальному закладі забезпечують 43 педагогічних працівники (в тому числі три сумісники);

Із них мають :

- кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії» – 23 вчителі;
- кваліфікаційну категорію «спеціаліст першої кваліфікаційної категорії» – 9;
- кваліфікаційну категорію «спеціаліст другої кваліфікаційної категорії» – 8;
- кваліфікаційну категорію «спеціаліст» – 3.

Педагогічне звання :

- «Учитель-методист» – 3 педагоги;
- «Старший учитель» – 10 педагогів.

Розподіл працівників за віком:

- до 30 років – 5 вчителів;
- 31 – 40 років – 14 вчителів;
- 41 і більше – 24 вчителі.

Стаж педагогічної роботи:

- від 0 до 10 – 12 вчителів;
- від 11 до 20 – 9 учителів;
- більше 20 років – 12 вчителів.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності відповідає рівню, маємо високого рівня педагогів різних навчальних предметів (53% педагогів вищої кваліфікаційної категорії, 7% учителів-методистів та 23% старших учителів);
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності відповідає державним програмам, затвердженим МОН України;
- висока якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) плануємо відповідно графіка внутрішкільного контролю та моніторинг посеместрового бала;
- висока результативність зовнішнього незалежного оцінювання;

Однак матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності згідно Положення про кабінети забезпечення потребує покращення.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності планується через систему роботи методичних об'єднань, педагогічні ради та психолого-педагогічні

семінари;

- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення через накази по школі, в яких визначаємо як позитивні, так і негативні сторони і плануємо заходи корекції;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти запланований у планах роботи психолога та соціального педагога;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників через систему післядипломної освіти педагогів, веб-платформи та форми методичної роботи(кожен учитель створює власне портфоліо, відстежуємо просування та успіхи).

Одним з сучасних викликів цієї Освітньої програми є впровадження Державного стандарту початкової освіти, нових навчальних програм для 10-11 класів, які почнуть діяти у 2018-2019 навчальному році. Адже ці документи мають новий зміст, спрямований на формування компетентностей в учнів, дотриманням діяльнісного та компетентнісного підходів, реалізацією інтегрованого навчання та вперше формувального оцінювання в 1-х класах.

Всі ці параметри потребують особливої уваги як з боку адміністрації школи, так і з боку батьків, які перебувають з нами в партнерських відносинах.

До постійного моніторингу також належать рівень виконання планів та програм, календарно-тематичне планування вчителя, а також професійно-діяльнісності якості педагогічних працівників. Особливу увагу приділити вчителям початкових класів.

Визначальними критеріями, що містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування освіти повинні стати:

- професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню дітей молодшого шкільного віку, здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій, вимог педагогічної етики та викликів початкової школи;
- соціально-громадянська компетентність – розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення глобальних (у тому числі екологічних) проблем людства і можливостей власної участі у їх розв'язанні, усвідомлення громадянського обов'язку та почуття власної гідності, вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв'язання, навички ефективною та конструктивною участі в цивілізаційному суспільному розвитку, здатність до ефективною командної роботи, вміння попереджувати та розв'язувати конфлікти, досягаючи компромісів;
- загальнокультурна компетентність – здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва, усвідомлення власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших;
- мовно-комунікативна компетентність – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальною діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розмірковувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знань, вербальних і

- невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій);
- психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини, здатність сприяти творчому становленню молодших школярів та їхній індивідуалізації;
 - підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави;
 - інформаційно-цифрова компетентність – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства.

Освітня програма розроблена творчою групою педагогів Старомізунської ЗОШ I-III ступенів імені Василя Верховинця